Pääkirjoitus

Sääntely vahvistanut rahoitusjärjestelmää kriisin varalle

Rahoitusvakaus | 05.05.2020

Pankkien, yritysten ja kotitalouksien kriisinsietokykyä testataan nyt toden teolla, kun Suomen ja sen tärkeiden kauppakumppanien taloudet supistuvat jyrkästi. Luottolaitosten vakavaraisuutta ja maksuvalmiutta on vahvistettu merkittävästi globaalin finanssikriisin jälkeen, ja velallisten tilanne on monessa suhteessa parempi kuin finanssikriisin aikana tai 1990-luvun lamassa. Vahva vakavaraisuusasema antaa pankeille paremmat edellytykset luotottaa yrityksiä ja kotitalouksia. Toimintakykyinen pankkisektori yhdessä valtion tukitoimien kanssa parantaa kansantalouden kasvuedellytyksiä kriisin jälkeen.

Maailmalta saadut talousuutiset ovat olleet viime aikoina poikkeuksellisen synkkiä, kun koronaviruspandemian aiheuttama epävarmuus ja rajoitustoimet ovat alkaneet vaikuttaa talouteen. Suomen talous supistuu kuluvana vuonna kotimaan rajoitustoimien lisäksi vientikysynnän hiipumisen vuoksi. Suomen talouden kohtaama kriisi on globaali ja laaja-alainen. Ei riitä, että vain Suomi selviää koronapandemiasta. On tärkeää, että kauppakumppanimme pääsevät jaloilleen mahdollisimman pian, jotta taloutemme elpyy.

Muiden maiden taloustilanne vaikuttaa myös Suomen rahoitusjärjestelmään ja sen vakauteen.

Heikentyvät talousnäkymät ovat heijastuneet suurina heilahteluina rahoitusmarkkinoilla ja joidenkin rahoituslähteiden ajoittaisena ehtymisenä. Pohjoismainen pankkimarkkina on vahvasti kytkeytynyt, ja muutamilla suomalaisilla pankeilla on merkittäviä saatavia Suomen ulkopuolelta – etenkin muista Pohjoismaista. Tämä altistaa rahoitusjärjestelmämme Suomen ulkopuolelta tuleville häiriöille.

Kriisi on vaikeuttanut monien yritysten toimintaa ja pienentänyt niiden liikevaihtoa. Yritysten vaikeudet näkyvät jo suurena määränä lomautuksia. Jotta lomautukset eivät muutu irtisanomisiksi ja kannattavien yritysten vaikeudet eivät kärjisty konkursseiksi, on ensiarvoisen tärkeää auttaa elinkeinoelämä pahimman tilanteen yli. Pankkien täytyy kyetä luotottamaan liiketoiminnaltaan terveitä yrityksiä ja välittämään rahapoliittista elvytystä yrityssektorille.

Euroopan keskuspankki (EKP) ja eurooppalaiset valvontaviranomaiset ovat alentaneet pääomavaatimuksia, lieventäneet sääntelyn tulkintoja ja keventäneet raportointivaatimuksia. Finanssivalvonnan johtokunta ja muut pohjoismaiset makrovakausviranomaiset ovat helpottaneet pankkien pääomavaatimuksia. Nämä toimet ovat parantaneet pankkien mahdollisuuksia myöntää asiakkaille maksuohjelmajoustoja koronapandemian perusteella, kasvattaneet pankkien luotonmyöntökapasiteettia ja parantaneet yritysten rahoituksen saatavuutta. On yrityksiä, joilla ei ole lainan ottamiseen tarvittavia vakuuksia tai lainanottaminen ei ole tarkoituksenmukainen vaihtoehto epävarmassa taloustilanteessa. Tämän vuoksi tarvitaan myös julkisen vallan takauksia ja suoria tukia auttamaan yrityksiä talousvaikeuksien yli.

Pankkien vakavaraisuusasema on nyt vahvempi kuin 1990-luvulla, ja nykyinen korkotaso on merkittävästi alempi. Valuuttamääräiset lainat ovat harvinaisia, eikä Suomen asuntomarkkinoilla ole koettu vastaavaa ylikuumenemista kuin 1980-luvun lopulla. 1990-luvun alun pankki- ja talouskriisissä suomalainen pankkisektori oli vakavaraisuudeltaan liian heikko välittämään rahoitusta edes kannattaville yrityksille.

Pankkijärjestelmän kriisinsietokykyä on vahvistettu järjestelmällisesti reilun kymmenen vuoden takaisen globaalin finanssikriisin jälkeen. Tämä tukee nyt pankkien luotonantokykyä ja vahvistaa niiden valmiutta selviytyä mahdollisista luottotappioista. Koronapandemian aiheuttama talouden taantuma poikkeaa monin tavoin globaalista finanssikriisistä tai Suomen 90-luvun lamasta. Pankkien mahdollisia luottotappioita kotimaan luotonannosta on arvioitu historiatietoon nojautuvan mallin avulla.

Suomen Pankki on kiinnittänyt huomiota kotitalouksien velkaantumiseen ja korostanut pankkien vahvan pääomituksen merkitystä. Verrattuna 1990-alun pankki- ja talouskriisiin tai globaaliin finanssikriisiin aikaan suomalaisilla kotitalouksilla on velkaa nykyään historiallisen paljon. Kotitalouksien luotonhoitokyvyn kannalta on tärkeää, että yritysten heikko taloustilanne ei johda

pysyviin työpaikkojen menetyksiin ja kasvavaan pitkäaikaistyöttömyyteen.

Koronaviruspandemiaan liittyvien rajoitustoimien aiheuttama akuutti ja laaja-alainen talouskriisi osoittaa toimintakykyisen rahoitussektorin merkityksen. On tärkeää, että pankit, yritykset ja kotitaloudet keräävät hyvinä aikoina taloutensa vahvistamiseksi puskureita vaikeiden aikojen varalle. On myös tärkeää, että makrovakausvälineiden kehitystyötä jatketaan valtiovarainministeriön työryhmän selvityksen pohjalta. Tämä parantaa rahoitussektorin valmiuksia kohdata seuraavia kriisejä koronapandemian jälkeen.

Helsingissä 28.4.2020

Marja Nykänen
johtokunnan varapuheenjohtaja

Asiasanat

korona, koronaviruspandemia, kriisinsietokyky, luottotappiot, sääntely, yritysrahoitus